

PROTOKÓŁ KONTROLI

Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Szczecinie ul. Ostrawicka 2 (kod 71-337),
zwanego w dalszej części protokołu „WIW”, nr REGON 000093438.

Stanowisko Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Szczecinie od 5 czerwca 2001 r. zajmuje Tomasz Grupiński.

(Dowód: akta kontroli str. 5,7).

Kontrolę przeprowadzili kontrolerzy Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Szczecinie:

- Tadeusz Jaworski - główny specjalista kontroli państwowej, na podstawie upoważnienia do kontroli nr 068372 z 16 listopada 2009 r., w okresie od dnia 17 listopada 2009 r. do 10 grudnia 2009 r., z przerwami w dniach: 19 i 24 listopada 2009 r.;
- Magdalena Łuksza - inspektor kontroli państwowej, na podstawie upoważnienia do kontroli nr 067696 z 29 września 2009 r., w okresie od 6 do 21 października 2009 r., z przerwami w dniach: od 7 do 9 i od 14 do 20 października 2009 r.

(Dowód: akta kontroli str. 1,3).

Kontrolą objęto realizację programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń w latach 2008 – 2009 (do 30 września).

W toku kontroli ustalono, co następuje:

1.1. Nadzór nad sposobem realizacji programu zwalczania choroby Aujeszkiego na obszarze województwa.

Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii w Szczecinie, zwany dalej „ZWLW”, wyznaczył lek. wet. Przemysława Jurczyka zatrudnionego na stanowisku st. inspektora weterynaryjnego ds. zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt – koordynatorem ds. zwalczania choroby Aujeszkiego (zwanej dalej chA) w WIW. W zakresie czynności, przyjętym przez Przemysława Jurczyka 5.11.2008 r. określono m.in. zadania: nadzór merytoryczny nad Powiatowymi Lekarzami Weterynarii (PLW) w zakresie realizacji programu zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, w tym koordynacja programu zwalczania chA w WIW; koordynacja i kontrola realizacji programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt przez Powiatowe Inspektoraty Weterynarii (PIW); gromadzenie informacji, prowadzenie dokumentacji i sprawozdawczości szczebla wojewódzkiego z zakresu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt; rozpatrywanie odwołań od decyzji organów I instancji (PLW) i przygotowywanie ZWLW decyzji, jako organu II instancji, w zakresie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt.

(Dowód: akta kontroli, str. 15,16).

1.2. Kontrole PIW przeprowadzane przez WIW.

WIW nie przeprowadzała oddzielnych kontroli PIW w zakresie realizacji programu zwalczania chA. Realizacja programu zwalczania chA sprawdzana była w ramach kontroli „kompleksowych” PIW obejmujących postępowanie administracyjne oraz organizację zwalczania chorób zakaźnych zwierząt i badań kontrolnych.

Plan nadzoru i kontroli PIW:

- na 2008 r. obejmował przeprowadzenie kontroli 19 PIW, które wykonano;
- na 2009 r. obejmował przeprowadzenie kontroli 19 PIW. W WIW nie było udokumentowania przeprowadzenia, zaplanowanej na kwiecień 2009 r., kontroli PIW w Kołobrzegu. Osobą odpowiedzialną za przeprowadzenie kontroli PIW w Kołobrzegu był Andrzej Pławiński – starszy inspektor weterynaryjny.

(Dowód: akta kontroli, str. 19).

W sprawie nieprzeprowadzenia, zaplanowanej w kwietniu 2009 r., kontroli PIW w Kołobrzegu Andrzej Pławiński wyjaśnił m.in., że: „...Kontrola PIW w Kołobrzegu zaplanowana na kwiecień 2009 r. została wykonana 26.06.2009 r. W kwietniu 2009 r. przeprowadziłem kontrolę w PIW Drawsko Pom., Szczecinek i Białogard. Przesunięcie terminu kontroli względem planu wynikało również z konieczności wykonania w pierwszych miesiącach 2009 r. sprawozdań rocznych za 2008 r., w tym obszernego raportu zoonotycznego ...”.

Do wyjaśnienia załączył skan protokołu kontroli PIW w Kołobrzegu z 26.06.2009 r., który wpłynął do WIW 30.11.2009 r.

(Dowód: akta kontroli, str. 45,47,49).

Protokoły kontroli PIW sporządzone zostały wg opracowanego schematu. Informacje zawarte w protokołach kontroli PIW obejmowały m.in.: zatrudnienie osób merytorycznych, w tym nazwisko koordynatora ds. chA o ile został wyznaczony; osoby upoważnione do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie chorób zakaźnych; prawidłowość prowadzenia dokumentacji epizootycznej, w tym wydawania decyzji administracyjnych o: stwierdzeniu chorób zakaźnych zwierząt, uchyleniu ww. decyzji, nakazujących zabicie lub ubój zwierząt i wypłacie odszkodowań; prawidłowość prowadzenia rejestru decyzji i egzekucji oraz sposobu załatwienia odwołań od decyzji; prawidłowość prowadzenia, w tym aktualizacji, rejestru podmiotów działalności nadzorowanej w zakresie hodowli zwierząt; przebieg badań monitoringowych, w tym pod poz. 10 przedstawiano dane dot. chA w tym: plan badań na 2008 r. i na 2009 r. (ilość prób krwi do pobrania i ilość chlewni, w tym w I, II i III próbkobraniu), ilość pobranych prób krwi i ilość chlewni objęta badaniem; wykazy lekarzy wyznaczonych do wykonywania badań monitoringowych i lekarzy wolno praktykujących, wyznaczonych decyzyja-

mi Powiatowych Lekarzy Weterynarii (PLW) do podejmowania działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt oraz dane dot. ilości i wyników kontroli przeprowadzanych przez PIW, dotyczących wykonywania badań kontrolnych przez lekarzy wyznaczonych; prawidłowość sporządzania raportów o chorobach zakaźnych i sprawozdań miesięcznych; zalecenia pokontrolne.

W protokołach kontroli 18 PIW przeprowadzonych w 2009 r. odnotowano m.in.:

a) prawidłowe (na bieżąco) prowadzenie w wersji elektronicznej i papierowej rejestrów podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną. Nie odnotowano przypadków nieprawidłowo prowadzonych rejestrów podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną utrzymujących trzodę chlewną;

b) prawidłowe prowadzenie rejestru wydanych decyzji i sposobu załatwiania odwołań;

c) prawidłowe wydanie decyzji administracyjnych o stwierdzeniu chorób zakaźnych, o uchyleniu decyzji, nakazujące zabicie lub ubój zwierząt i o wypłacie odszkodowań. W protokołach kontroli nie wykazywano ilości wydanych decyzji, jakich rodzajów działalności dotyczyły i czy wszystkie, względnie które decyzje zostały objęte kontrolą.

d) fakt przeprowadzania, lub nie, kontroli wykonania przez zobowiązanych zakazów i nakazów wynikających z decyzji, w tym:

- w protokole kontroli przeprowadzonej 22.09.2009 r. w PIW w Choszczynie nie odnotowano, czy PIW przeprowadzał kontrole wykonania przez zobowiązanych zakazów i nakazów wynikających z decyzji,
- w 7 protokołach kontroli PIW w: Łobzie z 17.06.2009 r., Sławnie z 19.05.2009 r., Goleniowie z 23.04.2009 r., Kamieniu Pom. z 22.04.2009 r., Świnoujściu z 22.04.2009 r., Myśliborzu z 9.04.2009 r. i Pyrzycach z 9.04.2009 r. odnotowano, że nie przeprowadzono kontroli wykonania przez zobowiązanych zakazów i nakazów wynikających z decyzji i protokoły kontroli nie były wydawane. Nie wskazano, czy zachodziła potrzeba przeprowadzenia ww. kontroli,
- w protokole kontroli przeprowadzonej 26.05.2009 r. w PIW w Świdwinie odnotowano, że protokoły kontroli wykonania przez zobowiązanych zakazów i nakazów wynikających z decyzji prowadzone były właściwie, w ograniczonym zakresie - nie sprecyzowano skali zjawiska,
- w protokole kontroli przeprowadzonej 29.05.2009 r. w PIW w Stargardzie Szcz. odnotowano, że przeprowadzono 3 kontrole wykonania przez zobowiązanych zakazów i nakazów wynikających z decyzji, a protokoły spisano, w Szczecinie (protokół kontroli z 30.04.2009 r.) sporządzono jeden protokół,
- w 7 protokołach kontroli PIW w: Wałczu (kontrola 7.05.2009 r.), Gryficach (kontrola 26.05.2009 r.), Koszalinie (kontrola 21 i 22.05.2009 r.), Drawsku Pom. (kontrola 24.04.2009 r.), Białogardzie (kontrola 29.04.2009 r.), Szczecinku (kontrola 23.04.2009 r.), Gryfinie (kontrola

24.04.2009 r.), odnotowano, że protokoły kontroli wykonania przez zobowiązanych zakazów i nakazów wynikających z decyzji prowadzone właściwie, na bieżąco i terminowo. Nie określono ilości przeprowadzonych kontroli i jakich rodzajów zwierząt dotyczyły.

Nie zalecono PIW przeprowadzania kontroli wykonania przez zobowiązanych zakazów i nakazów wynikających z decyzji.

e) fakt przeprowadzenia przez PIW, lub nie, kontroli dotyczących wykonania badań kontrolnych przez lekarzy wyznaczonych. I tak:

- kontroli nie wykonały PIW w: Pyrzycach - w wyniku zaleceń pokontrolnych ujętych w protokole kontroli z 9.04.2009 r., kontrolą objęto dwóch lekarzy; Świnoujściu (kontrola 22.04.2009 r.) - nie wydano zaleceń (kontrola zaplanowana w listopadzie); Gryfinie (kontrola 24.04.2009 r.) - nie wydano zaleceń (kontrola zaplanowana); Stargardzie Szcz. (kontrola 29.05.2009 r.) - nie wykazano danych;

- w protokole kontroli PIW w: Szczecinku (kontrola 23.04.2009 r.) odnotowano przeprowadzenie 12 kontroli, w tym 7 dotyczących wykonywania badań chA – nieprawidłowości nie stwierdzono; Białogardzie (kontrola 29.04.2009 r.) - 2 kontrole – b.u.; Drawsku Pom. (kontrola 24.04.2009 r.) - 5 kontroli; Szczecinie (kontrola 30.04.2009 r.) - 1 kontrola - zalecono przeprowadzenie kontroli pozostałych lekarzy wyznaczonych decyzją PLW w terminie do 14.05.2009 r., PLW poinformował, że kontrole zostaną przeprowadzone do 30.09.2009 r. - brak informacji o wykonaniu zalecenia; Koszalinie (kontrola 21 i 22.05.2009 r.) - 6 kontroli; Gryficach - w protokole z 26.05.2009 r. nie podano ilości kontroli, a w protokole z 1.10.2009 r. odnotowano 7 kontroli, w tym 2 dotyczące wykonywania badań chA; Myśliborzu (kontrola 9.04.2009 r.) - 5 kontroli; Kamieniu Pom. (kontrola 22.04.2009 r.) - 7 kontroli; Goleńowie (kontrola 23.04.2009 r.) - nie podano ilości kontroli; Wałczu (kontrola 7.05.2009 r.) - 3 kontrole; Świdwinie (kontrola 26.05.2009 r.) - 2 kontrole - zalecono przeprowadzić kontrolę – kontrole wykonano; Sławnie (kontrola 19.05.2009 r.) - 3 kontrole; Choszcznie (kontrola 22.09.2009 r.) - 4 kontrole; Łobzie (kontrola 17.06.2009 r.) - 4 kontrole.

f) Plany badań monitoringowych w zakresie chA z podziałem na próbkobrania (I, II, III), ilość wykonanych badań – próbek krwi i ilość chlewni w których badania przeprowadzono. W protokole kontroli:

- PIW w Szczecinie z 30.04.2009 r. odnotowano plan badań na 2009 r. – III próbkobranie obejmujące na terenie Powiatu Police 420 próbek z 30 chlewni, a z terenu Szczecina 2 próbki z 1 chlewni. Pobrano na terenie powiatu Police 173 próbki krwi z 22 chlewni, a na terenie Szczecina nie wykonano badań. Zalecono pobranie ww. prób do 10.05.2009 r. Z-ca PLW w Szczecinie pismem z 14.05.2009 r. poinformował, że III próbkobranie na terenie powiatu Szczecin wykonano, a na

terenie powiatu Police zostanie wykonane do 31.05.2009 r. Brak informacji o wykonaniu zalecenia. Kontrolę 30.04.2009 r. przeprowadził lek. wet. Przemysław Jurczyk,

- w Kamieniu Pom. z 22.04.2009 r. odnotowano plan próbkobrania na 2008 r. obejmujący I próbkobranie w ilości 1611 próbek krwi z 214 chlewni i II próbkobranie – 1625 próbek krwi ze 182 chlewni. Nie podano planu na 2009 r. oraz wykonania do dnia kontroli planu za 2008, jak i 2009 r. – zaleceń nie było. Kontrolę 22.04.2009 r. przeprowadzili lek. wet.: Przemysław Jurczyk i Agnieszka Kuczborska – Olczyk,

- w Stargardzie Szczecińskim z 29.05.2009 r. odnotowano plan próbkobrania na 2009 r. obejmujące I próbkobranie w ilości 5122 próbek krwi z 603 chlewni, II próbkobranie – 6471 próbek krwi z 557 chlewni i III próbkobranie – 7108 próbek krwi z 535 chlewni. Nie podano wykonania planu za 2009 r. – zaleceń nie było. Kontrolę 29.05.2009 r. przeprowadzili lek. wet.: Przemysław Jurczyk i Agnieszka Kuczborska – Olczyk.

(Dowód: akta kontroli, str. 19-22).

W sprawie skuteczności nadzoru i kontroli WIW nad sposobem realizacji przez PLW programu zwalczania chA u świń na obszarze województwa, w tym w zakresie: a) prowadzenia rejestrów podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną i ich statusu epizootycznego, b) bieżącego prowadzenia rejestrów wydanych decyzji i dokumentacji zawierających status epizootyczny stad odnośnie ww. choroby, c) prawidłowości wydanych decyzji administracyjnych i sposobu ich realizacji, d) prawidłowości i zaawansowania badań monitorin-
gowych, w świetle wyżej przedstawionych ustaleń wynikających z protokołów kontroli przeprowadzonych w 2009 r. przez WIW w 18 PIW, ZWLW Tomasz Grupiński wyjaśnił m.in., że:
„a) kontrola prawidłowości prowadzenia rejestrów podmiotów nadzorowanych oparta jest na ocenie prawidłowości wpisów w prowadzonych przez PLW rejestrach i nanoszonych uwag wynikających z przeprowadzanych kontroli. Rozbieżności między stanem faktycznym powodowane są:

- nieprzestrzeganiem przez posiadaczy zwierząt obowiązku rejestracji gospodarstw w ARiMR
- nie zgłaszaniu ich u właściwych PLW
- błędami proceduralnymi, znajdującymi się po stronie ARiMR.

Należy podkreślić, że kontrolami urzędowymi w zakresie przestrzegania przepisów o identyfikacji i rejestracji nie są objęte stada świń, a sprawdzanie w tym zakresie dokonywane jest dodatkowo podczas przeprowadzania innych kontroli urzędowych np. w zakresie dobrostanu zwierząt lub przy wystawianiu świadectw zdrowia przy przemieszczaniu świń. Nadmienić należy, iż PLW zgłaszają wszelkie nieprawidłowości do biur powiatowych ARiMR, nie są jednak w stanie wyegzekwować poprawności informacji znajdującej się w bazie ze względu na jej

błędy systemowe. Sprawy te były przedmiotem wielu interwencji Głównego Lekarza Weterynarii oraz uwag wnoszonych przez kontrole unijne.

b) Wojewódzki Inspektorat Weterynarii jest organem II instancji w stosunku do PLW, stąd też weryfikacja poprawności wydawania przez organy I instancji decyzji administracyjnych musi być ostrożna. Wiąże się to artykułowaną często chęcią wyrażania przez organ kontrolowany stanowiska wobec stron postępowania o ingerowaniu lub narzucaniu sposobów stanowienia decyzji przez organ odwoławczy. Może to skutkować postawieniem zarzutu przez stronę postępowania nieobiektywnego rozpatrywania spraw, a nawet wspólnego ustalania przez organ stanowiący i odwoławczy stanowiska w konkretnej decyzji. Ocena prawidłowości wydawanych decyzji w trakcie kontroli polega więc na wyrzykowej ocenie poszczególnych decyzji bez rozbicia na jednostki chorobowe. Uznając, że wydawanie właściwych decyzji administracyjnych pod względem merytorycznym i formalno – prawnym jest niezwykle istotnym elementem prawidłowego funkcjonowania Inspekcji Weterynaryjnej oraz biorąc pod uwagę, że rocznie wydawanych jest kilkanaście tysięcy rozstrzygnięć i to często o bardzo dużym znaczeniu dla stron, Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii prowadzi od lat w tym zakresie stosowną politykę szkoleniową oraz analityczną. Ostatnie np. szkolenia wszystkich odpowiedzialnych pracowników zarówno z PIW jak i WIW z zakresu kodeksu postępowania administracyjnego jak i stanowienia decyzji administracyjnych odbyło się w następujących terminach: 5 grudnia 2006 r., 18 stycznia 2007 r. i 12 kwietnia 2007 r. Oprócz szkoleń teoretycznych, prowadzone są również zajęcia praktyczne. I tak np. w dniach 15 – 18 września 2008 roku przeprowadzono na terenie powiatu goleniowskiego ćwiczenia związane ze zwalczaniem ogniska choroby zakaźnej wraz ze sporządzaniem wszelkiej dokumentacji administracyjno-weterynaryjnej, w tym ćwiczenia z zakresu stanowienia decyzji administracyjnych przez uczestników ćwiczeń. Udział w ćwiczeniach wzięli wszyscy powiatowi lekarze weterynarii oraz inspektorzy ds. zwalczania chorób zakaźnych zwierząt. Niezależnie od tego, co roku przeprowadza się analizę dotyczącą wydanych decyzji przez wszystkich powiatowych lekarzy weterynarii i stosowne sprawozdanie z tym związane przedkłada Wojewodzie Zachodniopomorskiemu zgodnie z postanowieniami zarządzenia nr 63 Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 1999 roku (MP nr 36, poz. 540). I tak z analizy wynika, że np.: w 2006 roku na 16694 decyzje, strony odwołały się tylko w 19 sytuacjach (co stanowiło 0,1% wydanych decyzji), z czego 7 uchylono; w 2007 roku na 18035 decyzji, jedynie w 7 przypadkach (0,03%) odwołano się do organu II instancji, z czego tylko w 1 przypadku decyzję Powiatowego Lekarza Weterynarii uchylono. W 2008 roku na 14529 decyzji, odwołano się do II instancji jedynie w 2 przypadkach (0,01%), z czego jedną decyzję uchylono. Ponadto wszystkie decyzje administracyjne PLW wydane w ramach zatwierdzenia podmiotów do handlu weryfikowane są przez poszczególne komórki organizacyjne WIW przed przekazaniem ich do Głównego Lekarza Wetery-

narii. Ten system weryfikacji decyzji jest skuteczny a wyniki corocznej analizy wskazują, że brak jest podstaw do wprowadzenia nadzwyczajnego trybu kontroli prawidłowości stanowienia decyzji administracyjnych w związku z wprowadzeniem programu zwalczania chA, tym bardziej, że jest jeszcze jedno źródło weryfikacji, a mianowicie wyroki sądowe w sprawach dotyczących wysokości odszkodowań w wyniku decyzji o likwidacji zwierząt wskutek wystąpienia chorób (wszystkie przyznające racje organom I instancji) oraz orzeczenia Wojewódzkiego i Naczelnego Sądu Administracyjnego dotyczące zaskarżonych przez strony decyzji. I tak np. w latach 2007 – 2009 na 4 zaskarżone decyzje I i II organu IW w 3 uzyskano utrzymanie w mocy decyzji organów weterynaryjnych, w 1 przypadku sprawa nie ma jeszcze rozstrzygnięcia.

c) WLW działając jako organ II instancji przeprowadza postępowanie wyjaśniające odnośnie decyzji, co do których było odwołanie strony. W przypadku dokonywania kontroli bezpośrednich, doszłoby do powstania konfliktu interesów, bowiem stwierdzenie przez organ odwoławczy w wyniku kontroli własnej nieprawidłowości w wykonywaniu przez właściciela podmiotu nakaźnych i zakazów decyzji wydanych przez PLW, organ odwoławczy musiałby wystąpić do organu I instancji o podjęcie działań, co do których właściciel podmiotu ma prawo odwołać się do organu II instancji, czyli WLW. To oznacza, że WLW orzekałby co do istoty sprawy bez zachowania dwuinstancyjności i przestrzegania żywotnych interesów strony. Stąd też ilość przeprowadzanych kontroli jak również ocena wykonania zaleceń pokontrolnych leży w rękach PLW, który to w całości zgodnie z prawem odpowiada za zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt. Rygorowi wykonalności podlegają wszelkie wymogi zawarte w decyzji PLW bez rozróżnienia na poszczególne jednostki chorobowe. Ocena stopnia wykonania decyzji odbywa się więc podczas szeregu kontroli szczebla powiatowego, nie tylko w ramach monitoringu i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, a wykrycie ewentualnych braków skutkuje sankcjami wobec hodowcy. Należy podkreślić, że w przypadku stwierdzenia choroby zwalczanej z urzędu, następuje tzw blokada stada w systemie IRZ, unieruchamiająca obrót zwierzętami, za wyjątkiem jednego kierunku – rzeźni. Prowadzone kontrole IRZ oraz CC przez Inspekcję Weterynaryjną, czyli sprawdzanie zgodności stanów zwierząt w gospodarstwach wytypowanych do weryfikacji umożliwiają wykrycie prób nielegalnych obrotów zwierząt. Takie sytuacje są zgłaszane organom ścigania.

d) Kontrola stopnia wykonania planów badań monitoringowych w zakresie chA dokonywana była w cyklu comiesięcznym na podstawie przesyłanych przez PLW sprawozdań, w których widnieje opinia „narastająco” od momentu rozpoczęcia akcji. W ramach kontroli kompleksowych stwierdzano stan faktyczny na dzień kontroli. Z uwagi na bezawaryjny przebieg poszczególnych próbkobrań nie wymagano sztywnego schematu prezentacji danych podczas

kontroli. Informacja o stopniu wykonania III próbkobrania z terenu powiatu Police zamieszczona została w sprawozdaniu za miesiąc maj 2009 r. ”.

(Dowód: akta kontroli, str. 61-63,65,67).

W sprawie:

a) niewyegzekwowania od PLW w Szczecinie nadesłania informacji o wykonaniu zalecenia z kontroli PIW w Szczecinie z 30.04.2009 r. dotyczącego wykonania do 31.05.2009 r. III próbkobrania na terenie powiatu Police.

b) nieodnotowania w protokole z kontroli przeprowadzonej:

- 22.04.2009 r. w PIW w Kamieniu Pom. planu próbkobrania na 2009 r. oraz wykonania (do dnia kontroli) planu za 2008, jak i 2009 r.,

- 29.05.2009 r. w PIW w Stargardzie Szczecińskim wykonania planu próbkobrania za 2009 r., starszy inspektor weterynaryjny Przemysław Jurczyk wyjaśnił, że:

ad. a) *„Przyczyną niewyegzekwowania od PLW w Szczecinie uzyskania informacji na temat wykonania III próbkobrania w ramach programu zwalczania chA na terenie powiatu Police było otrzymanie dn. 5 czerwca 2009 r. sprawozdania miesięcznego za maj, w którym to zawarta była informacja o wykonaniu w/w próbkobrania. Osoby kontrolujące miały świadomość trudnej sytuacji kadrowej PLW w Szczecinie i wyznaczeniu tylko jednego lekarza i to spoza powiatu szczecińskiego do badań monitoringowych, w tym również do programu zwalczania chA”.*

ad. b) *„Fakt nieodnotowania w protokole kontroli PLW w Kamieniu Pom. planu zwalczania chA na rok 2009 wraz z wykonaniem na dzień kontroli wyników prawdopodobnie z przeoczenia ponieważ osobie kontrolującej znane były dane uzyskane od PLW w formie comiesięcznych sprawozdań z programu zwalczania, wskazujące na prawidłowe działanie PLW w tym zakresie. Analo-giczna sytuacja miała miejsce w trakcie kontroli PLW w Stargardzie Szczecińskim, gdzie również nie umieszczono w protokole informacji o wykonaniu założeń programu. Nadmienić należy, iż chA w woj. zachodniopomorskim praktycznie nie występuje i nie stanowi żadnego zagrożenia dla zdrowia publicznego. Zdecydowanie większy wysiłek położony jest na monitoring i zwalczanie takich chorób jak gruźlica, brucelozą, białaczka bydła, pomór świń, grypa ptaków i te stoją na pierwszym miejscu w hierarchii ważności wystąpienia chorób lub też zagrożeń”.*

(Dowód: akta kontroli, str. 57,59).

1.3. Odwołania od decyzji PLW w związku z realizacją programu.

W Rejestrze decyzji i egzekucji za 2008 i 2009 r. (oznaczenieteczki WIW z.Z-410) ewidencjonowano decyzje przesyłane do wiadomości przez PLW oraz decyzje ZWLW (wydawane w II instancji). W Rejestrze:

- w 2008 r. w odnotowano 42 decyzje (poz. od 1 do 42). Z ilości tej 22 decyzje wydane przez PLW dotyczyły: ilości świń poddanych ubojowi i odszkodowania (20 decyzji), ilości świń padłych i odszkodowania (1 decyzja), wyznaczenia stada jako ogniska choroby zakaźnej zwierząt chA i nadaniu statusu zakażonego wirusem chA (1 decyzja);

- w 2009 r. (do 21.10.) odnotowano 25 spraw. Z ilości tej 12 decyzji wydanych przez PLW dotyczyły: ilości świń poddanych ubojowi i odszkodowania (9 decyzji), uznania stada świń za podejrzanę o zakażenie wirusem chA (dwie decyzje), uznania ogniska choroby zakaźnej zwierząt – chA w gospodarstwie za wygasłe (1 decyzja).

W związku z realizacją programu zwalczania chA nie było odwołań od decyzji PLW.

(Dowód: akta kontroli, str. 15).

1.4. Źródła danych o liczbie stad świń posiadanych przez ZWLW.

WIW do Programu zwalczania chA przyjął, że na terenie woj. zachodniopomorskiego były 610.833 świnię w 7.653 stadach.

(Dowód: akta kontroli, str. 161).

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie, w złożonej 30.11.2009 r. nr OR 16-2530-30R/StB-RL/09 informacji wykazał, że wg stanu w dniu 18.12.2007 r. na terenie woj. zachodniopomorskiego było 2.879.761 świń w 7.872 stadach.

(Dowód: akta kontroli, str. 171).

ZWLW Tomasz Grupiński wyjaśnił, że: „Liczba stad świń określona została na podstawie danych będących w rejestrach prowadzonych przez PLW województwa zachodniopomorskiego ze świadomością różnic z danymi ARiMR. Brak alternatywnego źródła danych spowodował, iż plany zwalczania chA musiały zostać zgodnie z prawem na tychże. Weryfikacja danych prowadzona była poprzez gromadzenie informacji uzyskanych od lekarzy wyznaczonych prowadzących kontrolę liczebności stad w trakcie próbkobran”.

(Dowód: akta kontroli, str. 67).

1.5. Analizy i oceny sytuacji epizootycznej dotyczące występowania chA.

Analizy i oceny sytuacji epizootycznej oraz przebieg realizacji programu zwalczania chA przeprowadzano podczas szkoleń i narad organizowanych m.in. z udziałem PLW i przedstawicieli Państwowego Instytutu Weterynaryjnego w Puławach (27 czerwca 2006 r., 19 lutego 2007 r., 08 maja 2008 r., 26 czerwca 2008 r., 31 lipca 2008 r., 21 listopada 2008 r.). ZWLW od czasu rozpoczęcia realizacji programu, na podstawie comiesięcznych sprawozdań PLW, prowadził ocenę sytuacji epizootycznej dotyczącej chA.

(Dowód: akta kontroli, str. 71,77,83,91,111,117).

ZWLW Tomasz Grupiński wyjaśnił, że: „W przypadku uzyskiwania wyników dodatkowych bezpośrednio prowadzono rozmowy z właściwymi PLW celem uzyskania szczegółowych informacji na temat stad zakażonych i decyzji co do likwidacji ogniska choroby”.

(Dowód: akta kontroli, str. 67,69).

2. Sprawozdania z realizacji programu zwalczania chA.

GLW pismem z 30.05.2008 r. nr GIWz. 400/AD-56/08 zobowiązał ZWLW do sporządzania (wg załączonych wzorów tabel) miesięcznych sprawozdań z przebiegu realizacji programu zwalczania chA i przesyłania ich do 10 dnia po zakończeniu każdego miesiąca do GIW (w wersji elektronicznej i papierowej). GLW pismem z 2.07.2009 r. nr GIWz. 400/AD-51/09 zobowiązał ZWLW do sporządzania (wg załączonych nowych wzorów tabel) miesięcznych sprawozdań z przebiegu realizacji programu zwalczania chA i przesyłania ich, począwszy od lipca 2009 r., do 7 dnia po zakończeniu każdego miesiąca do GIW (w wersji elektronicznej i papierowej).

(Dowód: akta kontroli, str. 119,120).

Zbadano zgodność sporządzenia przez WIW sprawozdań miesięcznych. Porównano zapisy wykazane przez 19 PIW w 6 kolumnach sprawozdania (tj.: „Liczba stad do zbadania”, „Liczba stad zbadanych”, „Liczba stad zakażonych”, „Liczba stad zakażonych przewidzianych do szczepienia”, „Liczba stad zakażonych zaszczepionych”, „Liczba stad przewidzianych do uboju”), na 32 kolumny dot. każdego z etapów badań, ujęte w sprawozdaniu miesięcznym za czerwiec (I próbkobranie) i grudzień 2008 r. (II próbkobranie) oraz wrzesień 2009 r. (III próbkobranie) ze sprawozdaniami łącznymi sporządzonymi przez WIW i przekazanymi do GIW. Ustalono, że wielkości, w badanych kolumnach i miesiącach, wykazane w sprawozdaniach łącznych przekazanych do GIW odpowiadały sumie danych ze sprawozdań jednostkowych PLW.

(Dowód: akta kontroli, str. 120,121,123,124).

Zbadano terminowość przekazywania do GIW, w formie elektronicznej i papierowej miesięcznych sprawozdań za okres od maja 2008 r. (za maj 2008 r. pierwsze sprawozdanie) do października 2009 r. I tak:

- a) sprawozdania za maj 2008 r., od lipca do grudnia 2008 r. oraz za marzec 2009 r. wysłano w formie elektronicznej do 10 następnego miesiąca;
- b) sprawozdania w formie elektronicznej za miesiące:
 - styczeń i luty 2009 r. wysłano 12 następnego miesiąca;
 - kwiecień i maj 2009 r. wysłano 18 następnego miesiąca;
 - czerwiec 2009 r. wysłano 24 następnego miesiąca

- lipiec i sierpień wysłano 14 następnego miesiąca;
- wrzesień 2009 r. wysłano 21 następnego miesiąca;
- październik 2009 r. wysłano 13 następnego miesiąca.

Sprawozdanie za czerwiec 2008 r. w wersji papierowej wysłano 11.07.2008 r. Nie udokumentowano wysłania do GIW sprawozdania w wersji elektronicznej.

(Dowód: akta kontroli, str. 121,125).

W sprawie nieterminowego przesyłania do GIW miesięcznych sprawozdań z realizacji programu zwalczania chA, ZWLW Tomasz Grupiński wyjaśnił, że: „Proces tworzenia sprawozdania przez pracowników WIW polega nie tylko na mechanicznym zebraniu w całość danych jednostkowych, ale w głównej mierze na szczegółowej analizie ich wartości merytorycznej. Jest to zadanie pracochłonne i niejednokrotnie wymagające wielogodzinnej pracy. Podobny tryb odbywa się na szczeblu powiatowym. Terminowość przesyłania sprawozdań przez WIW Szczecin zależy więc od czasu uzyskania sprawozdania od PLW i uzyskania poprawności wymaganych informacji. Nieterminowe przesyłanie danych do GIW powodowane było więc koniecznością zweryfikowania danych powiatowych i wygenerowania danych rzeczywistych i ograniczeniem do minimum błędów. Brak właściwego narzędzia do tworzenia i analizowania danych w postaci programu komputerowego uniemożliwiał w wielu wypadkach utrzymanie terminowości sprawozdań”.

(Dowód: akta kontroli, str. 173,175).

3. Wyznaczenie osoby odpowiedzialnej w WIW za realizację programu zwalczania chA.

Opisano pkt. 1.1. protokołu kontroli.

4. Badanie próbek krwi w laboratoriach zakładów higieny weterynaryjnej (ZHW i PI-Wet-PIB) i innych laboratoriach.

1) W latach 2008-2009 (za III kwartały) w laboratorium ZHW w Szczecinie i O/Koszalin wykonano 180.051 badań próbek krwi w kierunku chA, z tego w 2008 r. - 107.537 badań, a w 2009 r. (do 30 września) 72.514 badań. Łączny koszt badań laboratoryjnych wyniósł 781.695,67 zł brutto, z tego w 2008 r. 616.747,50 zł, a w 2009 r. (do 30 września) 164.948,17 zł. Oprócz badań przeprowadzonych w laboratoriach ZHW, w laboratorium PIWet-PIB w 2008 r. wykonano 112 badań. Nie zlecano przeprowadzania badań w innych laboratoriach.

(Dowód: akta kontroli, str. 129,131,136,141).

PLW wykazali pobranie i zbadanie 163.379 prób krwi w kierunku chA, z tego w 2008 r. 107.754, a w 2009 r. (do 30.09) 55.625.

(Dowód: akta kontroli, str. 161).

W sprawie różnicy pomiędzy liczbą wykonanych badań laboratoryjnych wykazanych przez ZHW (w załączniku nr VIIa do końcowego raportu finansowego do współfinansowania UE w 2008 r.), a ilością zbadanych próbek wykazanych przez PLW (w 2008 r. ZHW wykazał 107.537 badań, a PLW – 107.754, w 2009 r. (do 30.09.) ZHW wykazał wykonanie 72.514 badań, a PLW – 55.625), ZWLW Tomasz Grupiński wyjaśnił, że: „Różnica pomiędzy liczbą wykonywanych badań laboratoryjnych wykazanych przez ZHW w załączniku nr VIIa w roku 2008 a danymi zawartymi w zał. 2 spowodowana była wykazaniem przez ZHW liczby próbek zbadanych i przyjętych do laboratorium na dzień 31.12.2008. Próbki przyjęte w dniach 30-31.12.2008 r. zbadane zostały w styczniu roku 2009. Opisana sytuacja dotyczyła 217 próbek pobranych w dniu 30.12.2008 w pow. gryfickim a zbadanych w ZHW Szczecin 8.01.2009 r. PLW w sprawozdaniach jednostkowych podali liczbę próbek wysłanych do ZHW w roku 2008 nie rozróżniając daty wykonania badania. Natomiast różnica pomiędzy liczbą wykonywanych badań laboratoryjnych wykazanych na dzień 30.09.2009 r. spowodowana była błędnym działaniem programu informatycznego SER-PIW SER-LAB. Program nie rozróżniał próbek rejestrowanych w trakcie badań monitoringowych i włączał je losowo w poszczególne próbkiobrania a jednocześnie nie wykazywał części próbek. Określanie liczby próbek pobranych i zbadanych koniecznej do sporządzenia raportu finansowego odbywało się w sposób ręczny celem uniknięcia rozbieżności. Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii już od marca roku 2009 po serii nieskutecznych interwencji u producenta programu SER-PIW SER-LAB celem eliminacji błędów generowanych przez program podjął decyzję o rozwiązaniu umowy z dniem 31.12.2009 i pozyskaniu nowego oprogramowania. Począwszy od maja 2009 roku po szczegółowej analizie rynku i uzyskaniu informacji od GLW co do pozytywnej oceny firmy „Marcel” nawiązał z w/w firmą współpracę. Po szeregu prezentacji i wzajemnych rozmów w październiku została podpisana umowa a od dnia 6 listopada rozpoczął się cykl szkoleń. Termin wdrożenia programu przewidywany jest na 01.01.2010”.

(Dowód: akta kontroli, str. 173,175,177).

2) W raporcie za 2008 r. WIW wykazała do Komisji Europejskiej (załącznik nr VII i VIIa przekazany przy piśmie z 31.03.2009 r. nr WIW.E/381/1/09) wykonanie w ZHW 107.537 badań laboratoryjnych (test Elisa) oraz środki kwalifikujące się do współfinansowania w wys. 488.294,29 zł netto. Wskaźnik kosztu jednostkowego badania laboratoryjnego wyniósł 4,54 zł netto (4,88 zł brutto).

(Dowód: akta kontroli, str. 140,141).

Do rozliczenia kosztów badań laboratoryjnych kwalifikujących się do współfinansowania z UE w 2008 r. ujęto następujące rodzaje wydatków (wartości brutto jednego badania):

- test – 2,15 zł – cena jednego dołka,
- surowicę referencyjną – 0,45 zł,
- materiały jednorazowe - 2,28 zł, w tym m.in.: 3 końcówki firmy eppendorf do automatu ETI MAX 3000/300µl do jednej próbki – 1,08 zł + jedna końcówka 1100µl – 0,46 zł, pozostałe – 0,74 zł (np.: końcówki do odlewania surowicy, środki do mycia i dezynfekcji wewnętrznej automatu, blatów i rąk, rękawice lateksowe, lignina, worki jednorazowe do utylizacji odpadów i końcówek oraz na materiały zakaźne, próbówki i materiały do opisanie próbek).

(Dowód: akta kontroli, str. 143).

W sprawie wydatków przyjętych do rozliczenia kosztów badań laboratoryjnych kwalifikujących się do współfinansowania z UE w 2008 r., a w związku z tym, czy rodzaje wydatków do rozliczenia ustalone zostały samodzielnie przez WIW, czy wynikały z zasad określonych przez GIW, ZWLW Tomasz Grupiński wyjaśnił, że: „Szacunkowy koszt wykonania analizy próbki testem gE ELISA podany w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r. wynosi 4,80 zł netto. Wojewódzki Inspektorat Weterynarii nie otrzymał żadnych wytycznych z Głównego Inspektoratu Weterynarii dotyczących zasad naliczania kosztów badania jednej próbki laboratoryjnej. Koszt jednostkowy próbki został skalkulowany w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej. Szczegółowy sposób naliczania poszczególnych części składowych został przedstawiony w piśmie z dnia 04.12.2009 r. (pismo skierowane do kontrolera NIK). Łączny koszt jednostkowy brutto jednej próbki został skalkulowany na 4,88 PLN”.

(Dowód: akta kontroli, str. 189,191).

3) W latach 2007-2009 (do 30 września) WIW zakupił 321 zestawów testów do badania prób w kierunku chA, wydając na ten cel łącznie 623.018,20 zł brutto, z tego: w 2008 r. - 246 zestawów testów za kwotę 476.428,20 zł (cena jednostkowa 1.936,70 zł) i jeden zestaw testów za 2.140 zł, a w 2009 r. (do 30 września) 75 zestawów testów za kwotę 144.450 zł (cena jednostkowa zestawu - 1.926 zł).

(Dowód: akta kontroli, str. 137,145).

Kontrolujący zbadał faktury zakupu testów w 2008 r.

Na podstawie umowy zawartej 20.05.2008 r. z firmą Biomedica Poland Sp. z o.o. w Piasecznie nr WIW A/25/22/08, WIW w 2008 r. kupił 247 zestawów testów Elisa o wartości łącznej wynikającej z 12 faktur 478.568,20 zł brutto (447.260 tys. zł netto). Zapłata za ww. zestawy testów nastąpiła w 2008 r. – ostatnia płatność za 25 zestawów testów Elisa (faktura z 17.12.2008 r.) w wys. 48.620,80 zł brutto nastąpiła 19.12.2008 r.

(Dowód: akta kontroli, str. 145,147,149).

Za 246 zestawów testów Elisa zakupionych w 2008 r. WIW zapłacił 476.428,20 zł brutto (445.260 zł netto), tj. 1.936,70 zł brutto za jeden zestaw (1.810 zł netto), a za jeden zestaw zakupiony 17.12.2008 r. zapłacono 2.140 zł brutto (2000 zł netto). Zakupu zestawu o wyższej cenie dokonano na podstawie faktury VAT nr 40186/82003598 z 17.12.2008 r., w której wyszczególniono łącznie 25 zestawów testów Elisa, w tym 24 zestawy (indeks: SV-10-7161-10_TN, nazwa testu: PRV-gE-Ab plate) w cenie 1.936,70 zł brutto, a jeden zestaw (indeks: SV-10-7161-10, nazwa testu: PRV-gE-Ab plate) w cenie 2.140 zł brutto, tj. o 203,30 zł wyższej od ceny pozostałych zestawów.

(Dowód: akta kontroli, str. 147,149,150,153,159).

W sprawie uregulowania zapłaty za jeden zestaw testów Elisa w wys. 2.140 zł brutto (faktura VAT z 17.12.2008 r. nr 40186/82003598), zamiast w wysokości 1.937,70 zł brutto wynikającej z zawartej 20.05.2008 r. umowy z firmą Biomedica Poland Sp. z o.o. w Piasecznie, ZWLW Tomasz Grupiński wyjaśnił, że: „... Wyżej wymieniona faktura VAT została wystawiona za zakup 24 testów do diagnostyki choroby Aujeszky'ego SV-107161-10_TN PRV-gE- Ab w wysokości 1.937,70 zł./szt., zgodnie z umową przetargową. Jeden test, będący zestawem walidacyjnym SV-107161-10 PRV-gE- Ab (bez oznakowania_TN) został zakupiony poza przetargiem z przeznaczeniem do sprawdzenia aparatu ETI MAX 3000 w roku 2009. Dlatego jego cena była wyższa o ok. 200 zł. niż cena testów diagnostycznych z przetargu. Został on użyty do walidacji sprzętu w miesiącu maju 2009 r. Umowa przetargowa nie obejmowała zestawu walidacyjnego używanego 2 x w roku, zgodnie z wymogami systemu zarządzania, obejmującego wewnętrzną kontrolę jakości badań laboratoryjnych. W załączeniu kserokopia karty badań Pracowni Patologii z przeprowadzonego testu walidacyjnego automat ETIMAX oraz fax firmy Biomedica dotyczący faktury za zakup testów.

(Dowód: akta kontroli, str. 173,175).

Wśród 246 testów zakupionych w 2008 r. w cenie jednostkowej 1.936,70 zł brutto, znajdowało się 13 testów SV-107161-10 bez oznakowania_TN (faktura VAT z 14.05.2008 r. nr 40186/82000579).

(Dowód: akta kontroli, str. 147).

Kierownik Zakładu Higieny Weterynaryjnej WIW Elżbieta Grądzka wyjaśniła, że: „... 13 zestawów testów zakupionych 14.05.2009 r. były przeznaczone do diagnostyki cha. Zamawiając materiały do diagnostyki laboratoryjnej, jak też zatwierdzając faktury nie sprawdzamy indeksów. Weryfikacji podlega tylko rodzaj i cena zamawianego produktu, czyli zgodność z zapisami umowy przetargowej, bądź z zamówieniem publicznym”.

(Dowód: akta kontroli, str. 193,195,197).

5. Wyniki realizacji programu zwalczania chA.

W wyniku pobrania i zbadania (wg sprawozdań PLW) w: I etapie badań 42.556 prób, II etapie – 53.222 prób i III etapie badań 63.472 prób, zbadano w I etapie badań 532.591 świń w 6.368 stadach, II etapie badań 523.883 świnię w 5.739 stadach i III etapie badań 287.913 świń w 4.778 stadach. Nie stwierdzono występowania wirusa chA: po I próbkobranii u 531.136 świń w 6.362 stadach, po II próbkobranii u 523.750 świń w 5.735 stadach, a po III próbkobranii u 287.912 świń w 4.777 stadach.

Po wykonaniu I etapu badań ujawniono 1.455 świń zakażonych w 6 stadach o pełnym cyklu produkcyjnym. Likwidację choroby metodą: szczepienia objęto 638 świń w dwóch stadach, a następnie 423 świnię z dwóch stad ubito, a 453 świnię w 4 stadach ubito niezwłocznie. Po wykonaniu II etapu badań ujawniono 133 świnię zakażone w 4 stadach (4 świnię w tuczarni i 129 świń w 3 stadach o pełnym cyklu produkcyjnym), które ubito niezwłocznie. Po III próbkobranii ujawniono 1 świnię zarażoną w stadzie o pełnym cyklu produkcyjnym, którą ubito niezwłocznie. W 7 rejonach zapowietrzonych przebywało 40 świń (3 świnię w tuczarni i 37 świń w 6 stadach o pełnym cyklu produkcyjnym).

(Dowód: akta kontroli, str. 161,163,165,166,167).

W sprawie przewidywanego zakończenia I i II próbkobrania w ramach Programu zwalczania chA u świń *(na planowaną ilość 610.833 świnię w 7653 stadach planowanych do objęcia zbadaniem na obecność wirusa chA u świń, do 30.09.2009 r. w I próbkobranii, zbadano 532.591 świń w 6.368 stadach, a na 490.812 świń w 6.306 stadach planowanych do objęcia zbadaniem na obecność wirusa chA u świń w II próbkobranii zbadano 523.883 świnię w 5.739 stadach)*, ZWLW Tomasz Grupiński wyjaśnił, że: „*Określenie terminu zakończenia I i II próbkobrania w ramach programu zwalczania choroby Aujeszky'ego u świń było na obszarze województwa niemożliwe do wyznaczenia. z uwagi na specyfikę sposobu prowadzenia hodowli trzody chlewnej jak również częste niewywiązywanie się rolników z obowiązku rejestracji w ARMiR oraz przewidziany w rozporządzeniu czas od 2-6 miesięcy na wykonanie kolejnego próbkobrania. Powiatowi lekarze weterynarii po szczegółowej analizie wyników próbkobrań w stadach na terenie właściwego sobie powiatu, podejmowali decyzje o rozpoczęciu kolejnych etapów programu. Należy zaznaczyć iż do dnia dzisiejszego podczas wykonywania rutynowych zadań, nie zawsze związanych z programem zwalczania chA, lekarze wyznaczeni wciąż odnajdują stada świń niezarejestrowane i zmuszeni są pobierać w nich próby, informując jednocześnie właścicieli o obowiązujących przepisach. Na chwilę obecną wg informacji otrzymanych od PLW I i II etap programu zwalczania jest w zasadzie zakończony*”.

(Dowód: akta kontroli, str. 189,191).

6. Określenie stopnia zakażenia stad w województwie.

Po wykonaniu I etapu badań ujawniono 1.455 świń zakażonych w 6 stadach, co stanowiło 0,27% zbadanych świń (532.591) i 0,08% zbadanych stad (6.368).

W II etapie planowano zbadać 490.812 świń w 6.306 stadach. Zbadano 523.883 świnię w 5.739 stadach. Po wykonaniu II etapu badań ujawniono 133 świnię zakażone w 4 stadach, co stanowiło 0,03% zbadanych świń i 0,07% zbadanych stad. Zakażenie stad w I i II etapie badań ujawniono w 2008 r. Po III próbkobranii, w 2009 r. ujawniono 1 świnię zarażoną.

(Dowód: akta kontroli, str. 161,163).

ZWLW Tomasz Grupiński wyjaśnił, że: „Pod koniec pierwszego próbkobrania dokonano w dniach 26 czerwca i 31 lipca 2008 roku syntezy sytuacji epizootycznej na terenie województwa zachodniopomorskiego oraz omówiono trudności związane z akcją na terenie każdego z powiatów. Ze względu na wagę problematyki, udział w tej ocenie wziął prof. dr hab. Zygmunt Pejsak oraz wszyscy powiatowi lekarze weterynarii. Z analizy wynikało jednoznacznie, że *chA* nie stanowi w województwie niemal żadnego problemu, gdyż odsetek stad w którym wykryto seroreagentów wyniósł zaledwie 0,12%, bowiem na ponad 18500 sztuk zbadanych, przeciwciała wykryto u zaledwie 3 sztuk świń (0,01%) w całym województwie w 3 stadach. Z uwagi jednak na niemożność wyznaczenia dla całego województwa jednej daty zakończenia I próbkobrania (brak chętnych lekarzy weterynarii do tych badań oraz wejście w życie Uchwały 97/2008/IV Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej z dnia 28 maja 2008 roku, zobowiązującej wszystkich lekarzy weterynarii do powstrzymania się od wykonywania badań w kierunku *m.in. chA*, powodującej duże zamieszanie i zakłócającej przebieg akcji w całym kraju), ilość pobieranych próbek musiała być ustalana przez poszczególnych PLW właściwych terytorialnie. Stopień zakażenia stad był określany po każdym próbkobranii i przekazywany do wiadomości PLW w trakcie szkoleń i narad. Ze względu na to, że w wielu powiatach są ферmy prowadzące swoją działalność również w innych województwach, powiatowi lekarze weterynarii musieli tak dostosowywać terminy kolejnych pobrań próbek, aby nie zahamować cykli produkcyjnych i związanych z tym przerzutów zwierząt pomiędzy poszczególnymi fermami i sektorami chowu. Informacje o wyjątkowo sporadycznych nieprawidłowościach związanych z przemieszczaniem zwierząt docierały do WIW w formie powiadomień telefonicznych i sposób postępowania uzgadniany był z PLW. Prowadzona była na szczeblu powiatowym kontrola wymaganej dokumentacji, w tym świadectw zdrowia jak również prowadzone były rozmowy z PLW z których terenu pochodziły zwierzęta celem uzyskania wyjaśnień (działania organu I instancji, mogące w efekcie być podstawą do wydania decyzji administracyjnej). Hodowcy informowani byli o obowiązujących przepisach. Nie odnotowano żadnego dowołania od decyzji PLW nakładającej sankcje

zawarte w programie zwalczania chA u świń w oparciu o pkt. 3.3.1.4. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wprowadzenia programu zwalczania chA u świń”.

(Dowód: akta kontroli, str. 62,69).

7. Plan i wydatkowanie środków budżetowych na realizację programu zwalczania chA.

Urząd Wojewódzki w Szczecinie pismem z 20.02.2008 r. nr FB.1-3011-2/7/08 przekazał WIW wycinek układu wykonawczego budżetu Wojewody Zachodniopomorskiego na 2008 r., w części dotyczącej zadań należących do właściwości ZWLW w Szczecinie. W rozdziale 01022-Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego zaplanowano wydatki w wys. 3.202 tys. zł na monitoring bydła w kierunku: gruźlicy, brucelozy, białaczki, pryszczycy; zwalczanie wścieklizny; monitoring pozostałości biologicznych, chemicznych i leków oraz skażeń promieniotwórczych; odszkodowania za zwierzęta poddane ubojowi z nakazu powiatowego lekarza wet. W wyniku uruchomienia rezerwy celowej (transze I-IV), plan wydatków uległ zwiększeniu do kwoty 27.357,2 tys. zł. Wykonanie planu wydatków w rozdziale 01022 wyniosło 23.655,2 tys. zł, tj. 86,5%.

W planie wydatków na 2009 r. w rozdziale 01022 zaplanowano kwotę 1.739 tys. zł. Wg stanu na koniec września plan wydatków, w wyniku uruchomienia rezerwy celowej (I i II transza), uległ zwiększeniu do 19.038,5 tys. zł, a wykonanie wyniosło 8.556,3 tys. zł, co stanowiło 44,9% planu rocznego. WIW nie sporządzał oddzielnego planu wydatkowania środków budżetowych na realizację programu zwalczania chA. Program ten realizowano w ramach środków na wydatki w rozdziale 01022.

(Dowód: akta kontroli, str. 127,128,136).

Na realizację programu zwalczania chA w latach 2008 – 2009 (do 30.09) WIW wydatkował łącznie 3.018.401 zł (w 2008 r. – 2.248.847 zł., a w 2009 r. – do 30.09. – 769.554 zł), z tego koszt: badań laboratoryjnych wyniósł 781.696 tys. zł (w 2008 r. 616.748 zł, a w 2009 r. - do 30.09. - 164.948), wynagrodzenie dla osób wyznaczonych z uwzględnieniem zwrotu kosztów dojazdów 1.253.880 zł, odszkodowań za 1.339 szt. zwierząt padłych w wyniku realizacji programu chA lub zabitych z nakazu PLW – 330.010 zł, pozostałych wydatków – 652.815 zł (wynagrodzenia bezosobowe – 150.587 zł, zakup materiałów i wyposażenia – 434.411 zł, zakup leków i materiałów medycznych – 709 zł, usług pozostałych – 36.487 zł, podróży służbowych – 26.711 zł, zakup akcesoriów komputerowych – 3.910 zł).

(Dowód: akta kontroli, str. 129,131).

8. Uzyskanie przez stada statusu wolnych od chA.

Po wykonaniu II próbkobrania 207.477 świń w 673 tuczarniach uzyskało status stad wolnych. Po wykonaniu III próbkobrania 5105 świń w 34 stadach zarodowych i 282.807 świń w 4.743 stadach o pełnym cyklu produkcyjnym uzyskało status stad wolnych.

(Dowód: akta kontroli, str. 161).

ZWLW Tomasz Grupiński wyjaśnił, że: „Zgodnie z pkt. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wprowadzenia programu zwalczania chA u świń stada zarodowe i o pełnym cyklu uzyskują status wolnych od wirusa chA po uzyskaniu wyników ujemnych w trzech próbkobraniach, natomiast tuczarnie po uzyskaniu wyników ujemnych w dwóch próbkobraniach. Na chwilę obecną są to najwyższe obowiązujące statusy, odpowiadające statusom „urzędowo wolny” zawartym w zmienionym rozporządzeniu, a zmiana zapisów prawnych w trakcie prowadzenia akcji odsunęła w czasie możliwość szybkiego uznania obszarów za urzędowo wolne od chA”.

(Dowód: akta kontroli, str. 62,69).

9. Realizacja wniosków z kontroli NIK dotyczącej funkcjonowania wielkoprzemysłowych ferm trzody chlewnej.

NIK, Delegatura w Szczecinie 16.10.2006 r. zakończyła kontrolę w WIW w zakresie sprawowania nadzoru nad wielkoprzemysłowymi fermami trzody chlewnej w latach 2004 – 2006 (I półrocze). W wystąpieniu pokontrolnym z 29.12.2006 r. nr LSZ-41067-1-06 skierowanym do ZWLW NIK negatywnie oceniła brak współdziałania WIW z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Szczecinie (WIOŚ). Mimo podpisania we wrześniu 2003 r. porozumienia o wzajemnej współpracy m.in. w zakresie wymiany danych dotyczących źródeł zanieczyszczeń oraz zagrożeń dla środowiska, zdrowia ludzi i zwierząt, do czasu kontroli NK nie dokonano uzgodnienia zarówno ilości jak i wielkości ferm na terenie woj. zachodniopomorskiego. Kontrola wykazała, że pomiędzy WIW a WIOŚ występowały rozbieżności danych dotyczące liczby stanowisk, obsady i maksymalnej obsady. NIK zaleciła realizację założeń porozumienia podpisanego z WIOŚ.

Pismem z 9.02.2007 r. nr WIW.D 09/06/2/06 ZWLW poinformował NIK o podjętych działaniach w celu realizacji wniosku pokontrolnego.

W dniu 8.11.2006 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli WIW i WIOŚ, w następstwie którego doprecyzowano zasady kooperacji oraz omówione zostały różnice i ich przyczyny w bazach danych odnośnie ferm trzody chlewnej. ZWLW pismem z 11.01.2007 r. przekazał WIOŚ informację odnośnie wielkoprzemysłowych ferm trzody chlewnej zawierającą wykaz 37 ferm na 31.12.2006 r. wg powiatów. WIOŚ pismem z 29.01.2007 r. przekazał WIW sko-

rygowaną listę obejmującą 25 ferm trzody chlewnej podlegających pod pozwolenie zintegrowane – wg stanu na 31.12.2006 r. ZWLW pismem z 22.01.2008 r. przekazał WIOŚ wykaz ferm trzody chlewnej w których wystąpiły zmiany.

Wojewoda Zachodniopomorski zarządzeniem z 13.03.2008 r. nr 81/2008 w sprawie współdziałania w zakresie nadzoru i kontroli nad wielkoprzemysłowymi fermami trzody chlewnej, prowadzonych przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Szczecinie (ZWIOŚ), ZWLW oraz Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego (ZWINB), zobowiązał Kierowników ww. jednostek do opracowania - w terminie do 30.04.2008 r. - i wdrożenia jednolitych zasad współpracy dotyczącej kontroli sprawowanych nad wielkoprzemysłowymi fermami trzody chlewnej. Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Szczecinie zobowiązany został do koordynowania ww. prac i przedkładania, w terminie do 30.06 i 31.12. każdego roku, informacji na temat współpracy w ramach prowadzonego nadzoru i kontroli. ZWLW, ZWINB i ZWIOŚ, w dniu 28.04.2008 r. zawarli porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie nadzoru i kontroli nad wielkoprzemysłowymi fermami trzody chlewnej (obiekty o liczbie: do chowu lub hodowli trzody chlewnej – w liczbie ponad 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg; do chowu lub hodowli trzody chlewnej – w liczbie ponad 750 stanowisk dla macior). Ustalono m.in., że ZWLW i ZWINB przekazują w terminie do 31.03. i 30.09. ZWIOŚ niezbędne informacje na temat podejmowanych działań w ramach nadzoru i kontroli wielkoprzemysłowych ferm trzody chlewnej, dotyczących okresów półrocznych. WIW przesłał do WIOŚ informacje nt. współpracy w ramach prowadzonego nadzoru i kontroli wielkoprzemysłowych ferm trzody chlewnej za I półrocze 2008 r. i II półrocze 2008 r. oraz I półrocze 2009 r.

(Dowód: akta kontroli, str. 55,56).

Poprzez zamieszczenie w protokole kontroli niżej wymienionych pouczeń kontroler poinformował Tomasza Grupińskiego – Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Szczecinie o przysługującym mu prawie:

- zgłoszenia przed podpisaniem protokołu kontroli, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego protokołu kontroli, pisemnych, umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń zawartych w protokole kontroli (art. 55 ust. 1 i 2 ustawy o NIK);
- odmowy podpisania niniejszego protokołu kontroli, z jednoczesnym obowiązkiem złożenie na tę okoliczność, w terminie 7 dni, wyjaśnień dotyczących przyczyn odmowy podpisania protokołu kontroli (art. 57 ust. 1 ustawy o NIK). W przypadku zgłoszenia zastrze-

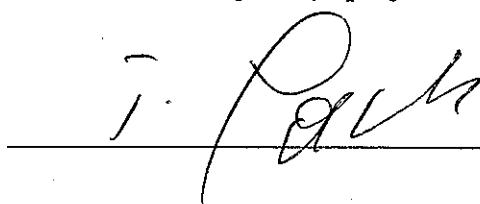
zeń, termin 7 dni – zgodnie z art. 57 ust. 2 ustawy o NIK – biegnie od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozpatrzenia;

- złożenia z własnej inicjatywy na piśmie dodatkowych wyjaśnień co do przyczyn i okoliczności powstania nieprawidłowości opisanych w niniejszym protokole kontroli, w terminie uzgodnionym z kontrolerem (art. 59 ust. 2 ustawy o NIK).

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce ewidencji kontroli nr 3/2009.

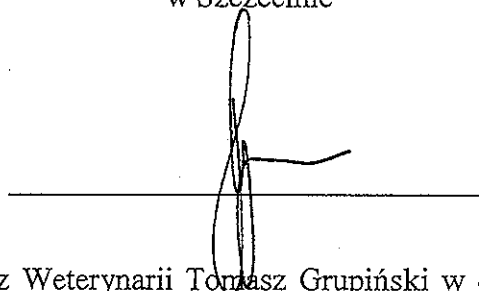
Szczecin, 10 grudnia 2009 r.

Kontroler
Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Szczecinie
Tadeusz Jaworski – główny specjalista k.p.

Szczecin, 17 grudnia 2009 r.

Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii
w Szczecinie

Zachodniopomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii Tomasz Grupiński w dniach od 10 do 16 grudnia 2009 r. przebywał w delegacji służbowej.

W dniu 10 grudnia 2009 r. jeden egzemplarz protokołu doręczono Iwonie Kalisiak - Wojewódzkiemu Inspektorowi ds. Nadzoru Farmaceutycznego WIW.

(Dowód: akta kontroli str. 201).